

Chełm, dnia 23 sierpnia 2025 r.

Minister Edukacji Narodowej

al. Jana Chrystiana Szucha 25

00-918 Warszawa

**Stowarzyszenie na rzecz Praworządności
w Szkołach „Stowarzyszenie Umarłych Statutów”**

ul. 11 Listopada 1/5

22-100 Chełm

NIP: 6762578255

KRS: 0000830651

e-mail: kontakt@umarlestatuty.pl

(dalej: „Stowarzyszenie”)

reprezentowane przez

Aleksandrę Kuśmierz

Prezesa Zarządu Stowarzyszenia

Znak sprawy Stowarzyszenia:

PL-11/2025

Szanowna Pani Ministro,

Stowarzyszenie na rzecz Praworządności w Szkołach „Stowarzyszenie Umarłych Statutów” jest organizacją pozarządową, zajmującą się prawami ucznia i stojącą na straży przestrzegania prawa w szkołach.

Wakacje to okres, w którym absolwenci szkół średnich poznają szczegółowe wyniki egzaminu maturalnego. Kierując się naszymi celami, podjęliśmy się zbadania prawa wglądu do prac egzaminacyjnych oraz realizacji tego prawa przez osoby zainteresowane. Czujemy się zobowiązani do poinformowania Pani Ministry o naszych wątpliwościach i propozycji rozwiązania zauważonych przez nas problemów.

W obecnie obowiązującym stanie prawnym, na mocy art. 44zzz u.s.o. wgląd do pracy ucznia lub absolwenta odbywa się w miejscu i w czasie wskazanym przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej, w terminie 6 miesięcy od dnia wydania m.in. zaświadczeń, świadectw dojrzałości i aneksów do tych świadectw. Podczas dokonywania wglądu dozwolone jest sporządzanie notatek i wykonywanie fotografii pracy egzaminacyjnej. Po skorzystaniu z prawa wglądu do pracy egzaminacyjnej, możliwe jest złożenie wniosku do właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej w przedmiocie weryfikacji sumy punktów. Sam wgląd odbywa się na pisemny wniosek osoby zainteresowanej.

Należy z całą stanowczością stwierdzić, że taka forma realizacji prawa do wglądu do pracy jest wysoce niedogodna dla samego ucznia. Przede wszystkim województwa takie jak m.in. zachodniopomorskie, warmińsko-mazurskie czy lubelskie nie posiadają w swoich granicach ani jednej siedziby OKE. Prowadzi to do sytuacji, w której egzaminowani, chcąc skorzystać z przysługującego im prawa, muszą pokonywać ogromne odległości. Przykładowo, maturzysta z Koszalina musi pokonać w jedną stronę ponad 250 km w celu odwiedzenia OKE w Poznaniu, zaś ósmoklasista z Janowa Podlaskiego – 450 km dzielące go od siedziby OKE w Krakowie. Tym samym, każdorazowa podróż celem uzyskania wglądu wiąże się ze sporymi kosztami, szczególnie dotkliwymi w przypadku osób uboższych. Problem pogłębia wykluczenie komunikacyjne wielu gmin i powiatów w Polsce, objawiające się np. brakiem komunikacji zbiorowej dojeżdżającej do miejsc zamieszkania egzaminowanych, co również przyczynia się do tego, że skorzystanie z prawa wglądu jest drastycznie utrudnione. Grozi to naruszeniem istoty konstytucyjnego prawa dostępu do dotyczących danej osoby urzędowych dokumentów i zbiorów danych, chronionej treścią artykułu 51 ust. 3 Konstytucji RP.

Obecne regulacje, przewidujące możliwość wyłącznie fizycznej obecności w siedzibie OKE celem uzyskania dostępu do swojej pracy, wzbudzają wątpliwość również na gruncie prawnym. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie Peter Nowak p. Data Protection Commissioner (sygn. C-434/16) pisemne odpowiedzi udzielone przez osobę przystępującą do egzaminu zawodowego stanowią dane osobowe osoby przystępującej do egzaminu. Mimo, iż wskazane orzeczenie rozpatrywało stan prawny sprzed wejścia w życie obecnie obowiązujących przepisów w tej materii, to orzeczenie to jest przywoływane m.in. przez Prezesa UODO w kontekście udostępniania prac (zob. Ochrona danych osobowych w szkołach i placówkach oświatowych. Poradnik RODO, 2018, s. 7: <https://uodo.gov.pl/pl/file/1384>). Powyżej zarysowane stwierdzenie TSUE ma fundamentalne znaczenie w kontekście postanowień rozporządzenia RODO w zakresie sposobu udostępniania pracy. Zgodnie bowiem z art. 15 ust. 3 RODO, administrator (w tym przypadku OKE) dostarcza osobie, której dane dotyczą, kopię danych osobowych podlegających przetwarzaniu, zaś jeżeli osoba, której dane dotyczą, zwraca się o kopię elektroniczną – i nie zaznaczy inaczej – informacji udziela się w powszechnie stosowanej formie elektronicznej.

W ocenie Stowarzyszenia, najbardziej pożądanym rozwiązaniem omawianego problemu byłaby możliwość uzyskania skanu swojego egzaminu na wniosek złożony do właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej. Takie rozwiązanie jest zarówno korzystniejsze dla uczniów, jak i czyni zadość wyżej zasygnalizowanym wątpliwościom prawnym. Jest to rozwiązanie wartościowe również z punktu widzenia samych komisji egzaminacyjnych, ze względu na likwidację obowiązku przeznaczania sporych zasobów czasowych i osobowych na organizację całego procesu fizycznego wglądu do pracy. W takim wariantcie fizyczny wgląd do pracy odbywałby się jedynie w przypadku uczniów zmagających się np. z wykluczeniem cyfrowym, co jednak w dalszym ciągu będzie stanowiło zaledwie promil obecnej liczby „wglądów”. Jest to również propozycja kompromisowa, w porównaniu z potencjalną propozycją skanowania wszystkich prac

maturalnych po ich sprawdzeniu, co w sposób oczywisty groziłoby znaczącym opóźnieniem całego procesu sprawdzania.

W związku z powyższym zwracamy się z prośbą o podjęcie przez Ministerstwo interwencji w tej fundamentalnej dla tysięcy polskich uczniów oraz zdających sprawie, w tym przede wszystkim podjęcie stosownych prac legislacyjnych.

Z wyrazami szacunku

Aleksandra Kuśmierz

PREZES ZARZĄDU

Pismo opracował: Piotr Motyl

Pismo zaakceptował: Arkadiusz Jaworski